

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely,
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Olvasóinkhoz.

Ezen esztendő első negyedének végére jutotunk. Azon olvasóinkat, a kiknek előfizetése e hó végével lejár, szívesen kérjük, hogy előfizetéseiket ujítsák meg. Eddigi számjaink, úgy hisszük, hogy meggyőzték olvasóinkat a felől, hogy a „Vasárnap” nélkülözhetetlen egy keresztyén család házában. S mégis, hány család nélkülözi! Kérjük olvasóinkat, igyekezzenek azon is, hogy maguk mellé még egy-egy előfizetést szerezzenek. Anyaszentegyházunknak igen nagy szüksége van arra, hogy tántorithatatlan, az igazság erejével felfegyverzett tagjai legyenek. Ezt pedig csak kitartással, buzgósággal érjük el. A ki éppen most az előfizetési pénzt nem tudná beküldeni: az értesítsen egy levelező lapon, mert szívesen várunk. A »Vasárnap« előfizetési ára az esztendő hátralevő részére 3 korona; félévre 2 korona, negyedévre 1 korona. Oly csekély összeg, hogy vallásáért, egyházáért és saját lelki épületéért: bárki áldozhat ennyit. Az előfizetések posta utalványon Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők, Székelyudvarhely, Árpád-utca 3.

A „Vasárnap” szerkesztősége.

Itt a tavasz.

Egy boldogító, örömmézés járja át lelkünket és önkénytelenül is felkiáltunk: Itt a tavasz. A koronás próféta ezt így mondja: kibocsátá az Ur az ő lelkét és megújítá a földnek ábrázatát. Óh, az Urnak lelke csudákat mivelt mindenha. Már kezdetben ott lebegett a vizek felett és táplálja vala azokat. Aztán, az Urnak lelke által lett vilá-

gosság és ennek fénye, melege megékesíté a keréket fákkal, a réteket virágokkal, a földet aranykalásszal. Az Urnak lelke megadta a mindennapi kenyeret; megnépesítette a földnek színét a teremményeknek millióival, melyek aztán mind az ő dicsőségét zengedezték. A virág illatával, a madár dalával és az ember imádsággal. De az Urnak lelke adá az emberbe, a teremtés koronájába is azt az erőt, hogy birodalma alá hajtsa a földet és uralkodjék a tengernek halain, az éjnek repdeső madarain. És az ember, az Isten lelkének segedelmével, nagy, csudákat mivelő eredményeket ért el. S mégis, ma is olyan törpe, olyan kicsiny, sokszor meg éppen tehetetlen, e miatt aztán panaszra, zugolódásra nyitja meg ajkait. Előtte van a föld, az édes anyaföld, melynek belseje gazdag drága kincsekben, a felszine duzzad a termő erőtől. Hegyek, völgyek, erdők mind megannyi életforrás, melyek csakhogy ingyen nem adják az Istennek testi áldásait.

Felismered-e ezeket az áldásforrásokat, óh ember? Halld csak, neked mondá Isten: *Ime, adtam nektek minden meghozó fűvet mely vagyon a földnek színén és minden gyümölcsstermő és meghozó fát, hogy legyenek nektek eledelletekre.* (I. Móz. I. 29.) Isten tehát eledelt nyujt nekünk nemcsak a buza kalászban, hanem a gyümölcsstermő fáknak is. Csakhogy a magyar ember nem karolja fel eléggé Istennek ez utóbbi jótéteményét. A magyar föld kiválóan alkalmas a gyümölcs teremlésre. Nincs az az ember, kinek egy kis kertje ne lenne. De már ritka az olyan ember, ki a gyümölcsből magának jövedelmi forrást tudna teremteni.

Itt a tavasz! Ültessetek gyümölcsfákat, mert ennél nemesebb munkát nem végeztek. Nyáron árnyas lombot nyujtnak, ősze gazdag terméssel

ajándékoznak meg. A jó magyar gyümölcsnek igen nagy kelendősége van külföldön is. A föld, a természet gazdag minden féle áldásban. De ezt csak a mi munkánk, a mi szorgalmunk szerezheti meg. Az Urnak lelke adjon mi belénk is erőt és kitartást, hogy e szép magyar földön szerezhessük meg mindennapi kenyerünket és találjunk itt boldog hazát.

Siculus.

A bűn és következménye.

(Vége)

A bűnt, közönségesen mondva, büntetés követi. Ez a büntetés pedig kétféle, a külső, testi büntetés s a benső lelki büntetés. A külső, törvényszerinti büntetés azonban sokszor elmarad, mert az erkölcsi törvények áthágása nem esik mind a büntető törvény megtorlása alá, aztán meg sok bűnös tett rejtve is marad a mi tekintetünk előtt; — de a lélek tekintete előtt nem s maga a bűnös mindig tudja, hogy ő vétket követett el. Ez a tudat pedig már kezdete a benső lelki büntetésnek. E tudat hatása alatt jelentkezik a szégyen és félelem, a mely a bűn elkövetése után azonnal fellépik. Az a szerencsétlen ember, kinek esetéről szólottam, — maga valotta be, hogy borzasztó tette után alig ment negyven lépést, mikor egyszerre csak rémitő félelem fogta el, nem tudott tovább menni, leült az útszélre s szégyélve gyalázatos tettét, keservesen, zokogva sirni kezdett. Némelykor a szégyen és félelem érzet oly nagy, hogy fellépésével az ember minden akaratereje sem bir és sulya alatt maga a bűnös jelent-

kezik gonoszsága beismerésére, sőt van reá eset, hogy ő maga végzi magán a rettenetes külső büntetést is. Ezt látjuk az áruló Judás esetében. Máskor a bűnös a tett elkövetése után, érezve a büntudatot, magától e tudattól kíván menekülni, bűnének okát másra igyekszik háritani, úgy tesz, mint Ádám mikor azt mondja: »ime az asszony, kit mellém adtál ő az, a ki énnékem ada annak a fának gyümölcséből,« vagy mint Eva: »a kigyó csalt meg engemet.« A büntudattól azonban nem lehet menekülni, az ott van a lelkiismeret szavában magában az emberben s követ bárhova is. A büntudatnak az embertől való eme elválhatatlanságát gyönyörűen írja le Hugó V. »Kain« című költeményében: »Mikor Kain rémes tettének elkövetése után az Isten elől futott s vitte keblében a mardosó lelkiismeretet, egy hegyalján kimerülve, családjával együtt lefeküdt, de míg az ővéi ékesen aludtak ő gondokba merülve ült s főlemelvén fejét, a homályos égen egy nagy nyitott szemet látott a sötétben, mely egyenest reá volt szegezve. Reszketve veri fel alvó családját s fut tovább utalan utakon, míg harmincz napig tartó éjjeli-nappali szakadatlan futás után látja már kékelleni a földet övező tengert. »Ez a világ vége« gondolá s leült, de fölvetvén tekintetét az égre, im a szemet, ezt látja megint rászzegezve. »Rejtsetek el« ordítá, minden csontjában remegve s Jubál sátor készít neki, hogy az alatt ne láthassa a folyton reá néző szemet. Midőn már letakarja a sátor, odahajolva kérdé leánya Csilla: »Ugye már nem látsz semmit, apám?« S szol borzadva Kain: »Ezt a szemet csupán.« Ekkor Jubál rézfalat emel s ott rejti el apját, ki ismét szól: »Ez a szem egyre

TARCZA.

A nevelésről.

— Irta: Kovács Dánielné. —

A hazáért érzeni minden időben a legnemesebb erények közé tartozott. Annak javára munkálkodni minden egyes polgárnak — akár férfi, akár nő — egyformán szent kötelessége. Azonban ezen munkásság nem szoritkozhatik csupán felületes tüntetésekre, üres hangokon való kiabálásokra, egyhangu ünnepségek rendezésére, mert így csak a külsőségeknek teszünk eleget, melynek a hazára nézve vajmi kevés haszna van. Szükség van ugyan annak rendje s ideje szerint a külső formákra is a hazaszeretet nyilvánításában, de ezeknek a mozzanatoknak az erkölcsi sulyt csak az a körülmény adja meg, ha belső, lelki érték is nyilvánul benne. Hogy pedig ez az érték minél állandóbb és minél magasabb legyen, az csak úgy érhető el, ha a szív érzései ez irányban is megfelelő gondos ápolásban részesülnek. És nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy miután minden érzésnek fészke a család, ott csiráznak ki az érzellem hajtásai, melyek kifejlődve s értelemmel párosulva vezetnek az élet utjain, munkánk, törek-

véseink, pályánk, társadalmi életünkben, ennél fogva a családi nevelés által érhetjük el csakis, hogy a hazaszeretet szent oltárán a lelkesedés tüze szétáradó melegséggel s fényesen világító lánggal lobogjon.

Hogy a multban a családi nevelés e tekintetben megfelelőbb volt, azt bizonyítja a történelem és saját nemzeti létezésünk, mert hányszor elsöpörtettünk volna a földszinéről, ha nem lettek volna magyar anyák, a kik magyar hősokeket neveljenek! És vajjon létezhetik-e egy nemzet életében olyan időszak, midőn engedhetné behamvasodni gyermekei szívébe a hazaszeretet szent tüzét? Oh nem, ez minden időben, ugy forrongások között, mint békében vesztét okozná, azért a hazafias nevelésre a jelenben is épp oly szükség van, mint akkor volt, mikor a szigetvári hősoke s az egrri nők nőttek fel.

Azonban a történelem nem csak a hazaszeretetre nyújt magasztos példát, hanem egyuttal azt is feltünteti, hogy azok a hadat verő, hazát védő hősoke Istenhez való fohászkodással s Jézus nevének kiáltásával rohantak a halál elébe, és bizonyára Istenben való vak hitük és bizalmuk segítette győzelemre a hazaszeretet eme véres munkájában, mert a ki a legfőbb erő kiapadhatatlan forrásában, az élő Istenben nem hiszen és nem bizik, hihet-e és bizhatik-e saját — a teremtő erejével szemben porszemnyi — erejében? És a

néz, nem tágit,« majd Tubálcain rémitő, óriási várfalakat épít, hogy a tornyok fala éjt vetett a rétre, ráírták az ajtóra: »Tilos az Istennek,« s betették apjokat egy toronyüregbe, de a szem akkor is nézett. Végelkeseredésében a föld alá menekül Káin, ásot egy nagy gödröt, hol sem ő nem lát senkit, sem őt nem látja senki.*

Aztán leszált a szomorú gödörbe,
S hogy leült magányos árny alatt a földre,
S fölötté bezárták földdel az egészet:
A szem mégis ott volt és Kainra nézett! . . .

Bizony így, vagy ilyen formán van minden bűnös a maga bűnös cselekedetének elkövetése után: hogy igyekszik eljárását igazolni a lelkiismeret szemrehányásaival szemben; hogy mondogatja megnyugtatóképp megkivánja állásom, tekintélyem, családi békességem, hogy ezeket megtegyem; mily remegve végzi teendőit s mekkora a gondja s mennyi a fáradozása, hogy elfedezze bűnös üzelmeit, hogy megriad minden véletlenül elejtett szótól s mennyit töpreng, hogy a bajtól szabaduljon. S hogy fut mint Kain, hogy a bűn bélyegét ne lássák homlokán s mint ott hagyja családját, ismerőseit, szülőföldét, hazáját, hogy elrejttesse sivár, bűnös életének mesztelenségét.

Érzem s tudom hogy a bűnről s különösen annak válfajairól, aztán következményeiről igen sokat lehetne még beszélni, de én a bűnt, előállítását és következményét csak általános vonásokkal kívántam rajzolni, a részletezést feleslegesnek tartom, hiszem az élet anynyiszor tárja fel előttünk a különböző bűnök, harag, gőg, hiúság, gyűlölség, emberszólás, bosszuállás, csalás, sik kasztás, lopás, rablás, gyilkosság sokféle jele-

ki a csendes munka áldásáért elfelejtkezik hálát adni Istennek, az méltó-e továbbra is az ő kegyelmére? Ezekből láthatjuk, hogy a hazaszeretet nemes érzése is csak Isten megszentelő ereje által válhatik eredményes munkássággá, a ki hazáját hiven szereti és annak javán munkál, Isten országának is csak az lehet tagja és éppen azért gyermekeink nevelésénél egyaránt szükséges a hazafias és vallásos irányt czélul tűznünk ki. Vajjon megfelel-e a mai nevelés ezen irányelveknek? Merem állítani, hogy nem. Nem felel meg sem a hazafias, sem a vallásos irányelveknek.

Az emberek főtörekvése minden időben a boldogság elérése volt, s »egyes korok erkölcsi-sége épen arról ismerhető meg, hogy mit tartottak az emberek azon időben legnagyobb boldogságnak.« Ez a tudat nem elszomorító e a jelenre nézve, mikor azt látjuk, hogy az anyag a szellem fölé kerekedett s a boldogságot külső eszközök által óhajtjuk elérni? Fiaink nevelésénél az irányelv: urat nevelni belőle, hogy kellő elegáncziával és előkelőséggel mozogjon a világban s költse el a legjobb esetben csak a magaszerezte jó falatot; leányaink nevelésénél: a műveltség látszata és az önálló életmódra való törekvés.

Jó fizetésből urasan élni, könnyedén átevezni az élet bajain s csak távolról nézni szánalommal a mások vergődését: felette jó és kényelmes dolog. Ezzel a törekvéssel nem érünk rá a felett

neteit, hogy a lelkiismeret az ebből támadt hatások alatt, állandóan ösztönöz, hogy vizsgáljuk ne csak azokat a rajtunk kívül végbe ment eseteket, de saját életünk tetteit is, hogy olykor-olykor bepillantsunk szivünk, lelkünk legmélyébe s számot vessünk, hogy mit és miképen cselekedtünk? minő érzések, gondolatok támadtak lelkünkben, jók voltak-e azok, vagy nem? Mit mond lelkiismeretünk, megtettük-e mindazt; a mit kötelességünk lett volna elvégezni s ha igen, jó kedvvel tettük-e vagy csak, mint ránk rakott terhet czipeltük a kötelességek igáját? A lelkiismeretnek az ily kérdések feltevésére való ösztönzése, vagy más szóval az embernek önmagával való gyakori számvetése, a magábaszállás, magábatérés, önvizsgálat leghathatósabb óvószere a bűn ellen. Fájdalom azonban, az ember inkább hajlandó másokkal foglalkozni, mint önmagával. Önmagát képtelen jónak, nézeteit csalhatatlanoknak tekinti s e képzelt magaslatról intézve dolgait, teljesítve kívánságait és vágyait, bűnössé lesz s aztán élete nem egyéb, mint gyötrődés, félelem és rettegés. S félelme és gyötrődése egyre fokozódik, a mint közeledik a végső leszámolás órája. Fél és retteg, hogy elveszti életét s bizony sokszor nem ok nélkül, mert feledi s nem teljesíti a Mester utasítását, ha beakarsz menni az életre tartsd meg a parancsolatot s mely parancsolatot? A legfőbbet és legnagyobbat: Szeresd Istent teljes szivedből, minden erődből és teljes elmédből és szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Vásárhelyi Boldizsár.

* Kis Ferencz: Te vagy Isten, ki látsz engemet című prédikációjából.

gondolkozni, hogy vajjon a valódi előkelőség csak a külső látszat megóvásában s a kényelmes életmódban kereshető-e, vagy ott is létezik, hol a férfi szeretteivel osztja meg azt, mi Istentől neki jutott s a kövér falatot azért tartja jónak, mert az édes hazai föld hátán, szeretteivel költheti el s a száraz kenyérért azért ad hálát, mert azt is az édes anyaföld termi, hogy övéit Isten segítségével táplálhassa vele? Ne feledkezzünk el arról, hogy a valódi előkelőség nem külsőségeken, hanem kiváló belső egyéni tulajdonságokon alapszik és nem abban nyilvánul, hogy kifogástalanul öltözködjünk, elegáncziával lépünk fel s urasan szórjuk a pénzt, hanem olyan lelki tulajdonságokban, melyek képessé teszik a férfit arra, hogy helyét, munkakörét kötelességtudással, hiven betöltse, megelégedjék a számára jutott földi javakkal, bizalommal, bátorsággal nézzen a sokszor szomorú jövő elébe, higgyen a véghetetlen Erőben és ezáltal felemelkedve a sárból, az anyagiasságból képes legyen emberi méltóságát előkelően hordozni. Pedig ha az anyag annyira leköt, hogy ezekről s általában a lelki tulajdonságokról elfeledkezünk fiaink nevelésénél, akkor aligha lesz a jövőnek Dobó Istvánja, Kinizsi Pálja, Dugovics Titusza, avagy szigetvári hősei, de 1848-as neves és névtelen hősei is a legendás alakok porába jutnak!

(Folyt. köv.)

Édes anyák.

Mikor egy-egy romlott,
Semmi embert láttok :
A ki magának is,
Másnak is csak átok.
A kinek soh' sincs egy
Tiszta indulatja :
— Sirassátok meg szegényt, mert
Nem volt édes anyja !

Ha a sors egy olyan
Nagy úrral hoz össze,
A kitől akár egy
Világ dőlhet össze,
De jaj föl nem éri,
De köny meg nem hatja :
— Sirassátok meg szegényt, mert
Nem volt édes anyja !

S ha mikor a szívünk
Megtelik jóssággal,
A szemünk könnyűvel,
Lelkünk imádsággal,
Mikor egy-egy nemes
Tettet viszünk végbe :
Csókoljuk meg édes anyánk
Lába nyomát érte !

Szabolcska Mihály.

Isten igéje.

Jézus és a szenvedők.

Maté 15 32. A sokaságot igen
becsülöm. . .

A szenvedések idejét éljük ; a Jézus szenvedéseinek emlékére szentelt napokat, óh a szenvedés az emberi életnek letörülhetetlen vonása . . . A próféta vallásos lelkében földereng Istennek csodálatos terve ; sajtelme kél eljövendő, nagy dolgokról. A föld kínos sóhaja elhangzik, az ég feltárja ajtóit, a szívek megnyílnak a vigasztalásnak szavai előtt, a megfáradottnak ereje megsokasodik, a lankadt lélek szárnyakat szegez, az ég csepegi az igazságot, a földből szabadítás származik és a levegőben megzendül az urnak szava : »Ne félj, mert megváltottalak téged . . . enyém vagy te.« (És 43. 1.). És ennek a fényes, fönséges képnek közepén ott áll a »Jáhvé szenvedő szol-galója.« »Ábrázatja nem kívánatos,« »alakja megtört,« fájdalomtól dult keble liheg ; a ki megpillantja, siet elrejteni előle arcját. — Az új tes-tamentumban az ldvezítő bölcsője fölött fölhang-zik a menyei seregek hymnusa, angyalok szálnak alá az emberekhez, a föld betelik örömmel. Majd a vakoknak megnyílnak szemeik, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak és a szegényeknek az evan-geliumot prédikálják.« De amott Jeruzsálem észak-nyugatt oldalán sötét tömeg nyomul a Golgotha felé. Mintha a pokol dobta volna ki szörnyeit . . . közepén sulyos kereszt támo lyog lassan, nehezen, azután vérnyomok.

Amott a próféta lelkében mintegy tükörben az emberi élet fenséges képe, egy mestermű fény-ből és árnyból, világos és sötét színekből. Emitt Jézusban megtestesült valóság, élet, mely ott áll az emberek szeme előtt.

A szív fölsóhajt : miért a mennyei fény mel-lett e sötét árnyak ? ! Miért az életben a szenvedés ? ! Hát miért kell a festőnek a sötét szín ? a napban miért a fekete foltok ? — A szenvedő Jé-zus előtt megtörik a közöny s a durva poroszló föl kiált : »bizony isten fia volt ez.«

Alapigénkben a szenvedő Krisztus jelenik meg előttünk. Nincs a keresztre szegezve, fején nem hozott tövis koszorút, szolgálélek nem emelte még ellene szentségtelen kezét. Az éhező népet látja és szól : *a sokaságot igen keserülöm.* Óh előttem szent a kereszt, szent az ártatlannak vére, szent a szeretet, mely egy viiágot váltott meg. De ez alkalommal gondolok arra a vérre, mely ama nagy szívből e szavakra fakadt : »a sokaságot igen ke-serülöm.« Nem kisebb ez a fájdalom a kereszt kinjainál.

Az embereket látja Jézus és szive följjajdul. A szociálista Proudhon rendszerét nyomor philoso-phiájának nevezte. Jóbnál olvasom : nyomoruságra születik az ember (5. 7.) Az emberi testnek leg-kisebb rostocskája is fogékony a fájdalomra. Hát még a lélek. Millió meg millió húr rezeg bennünk, ezek adják életünk harmóniáját s ha csak egy is hibázik közülök, megbomlott az összhang, kínos a fájdalom. De ki tudná előszámlálni az élet szen-vedéseit ? Ki tudná elbeszélni a szegény kunyhók, zsufolt pinczék nyomorát, mint hevernek erőtle-nül az éhségtől elaszott kezek, mily rémesen hö-rögnek romlott levegőtől pihegő mellek ? És a be-teg szobák szívszaggató jajja ! Fertőzött testek, fertőzött lelkek epednek, senyvednek, látják hal-ványodni éltők mécsét és sóhajtnak még egy na-pért. Itt a gonosz lélek dul, amott a bűn szedi áldozatát. Majd vesztett remények, meghiusult tö-rekvés, elhibázott élet felett kesereg az ember. Óh én tudom, micsoda fájdalom van e szavakban : »keserülöm e népet.« Hiszem Jézus szemeiből nem volt elrejtve az életnek egyetlen egy mozza-nata sem. Fölkereste a kunyhókat, eleibe vitték a beteget, a gonosz lélektől gyötörteket. Arcját nem fordította el az eltorzult szenvedőtől, nem kerülte a »tisztátalanokat,« mint kortársai. Keserülte a sokaságot, szíve fájt, mert az a szív csak szeretettel volt teli, azzal a szeretettel, mely nem örvend a bűnös elvesztének. A mit a durva lélek kigunyol, a mi felett nevetni tud, a mi kíváncsi-ságát ingerli, az a nemes szívnek fáj és nincs édes anya, ki a gonosztevő vesztőhelyén könyet ne hullatna. És Jézus nemcsak fölkereste a szen-vedőket, de segített rajtuk. Ha sokszor látjuk a nyomort, közömbösök leszünk iránta, de minden egyes cselekedet, melylyel enyhíteni törekszünk, erősíti érzésünket. Jézus föllépése már a szenvedés enyhítése : »a vakok látnak . . . a szegényeknek az evangeliumot predikálják.« A gazdag ifjunak azt mondja : »oszd ki vagyonodat a szegények-nek . . . ime sok felebarátod, Ábrahám fiai, szeny-nyes rongyokban fekszenek s éhen halnak . . .«

(Héber evang.) Jézus szájában nem üres szó a parancs: »szeressed felebarátodat, mint tenmagadat.« A legfenségesebb komolyság és egyszersmind a leghatalmasabb szocialis evangélium. »Mit tetünk embertársainkkal?« ez lesz a világbíró kérdése az utolsó napon.

»A sokaságot igen keserülöm.« Vajmikor értjük meg ezen szavakat? Mikor leszünk valóban Jézus követői? Mikor jön el hozzánk istennek országa, mikor a betegek moggyógyulnak és a szegényeknek hirdetik az evangéliumot?

Biró Sándor.

Hazai krónika.

— 1903. márczius 23. —

Országgyűlés. Még foly az unalmas katonai vita. A képviselők maguk sem érdeklődnek iránta, hanem egymásközt a felől tanakodnak, hogy mikor lesz már vége? Éppen két kerek hónapja, hogy vitáznak, a nélkül, hogy csak egy lépéssel is előre haladtak volna. Egyébiránt az elmúlt hét eseményekben oly gazdag és változatos volt, a minő csak ritkán adja elő magát. A budapesti ifjuság kimegy a Kossuth sirjához. Mikor hazafelé indul a rendőrökkel összekülönbözik és lesz ebből olyan véres utczi harc, minőt a rendőr-krónika nem ismer. De, menjünk rendre. *Márczius 17-én Sturmann György és br. Kaas Ivor* beszélnek a javastat ellen. Az előbbi a 48-asak, utóbbi a néppárt részéről. *18-án* volt az első, izgató jelenet a t. Házban, melyet a *Gotterhalte* című szindarab idézett elő. Ugyanis, a »Magyar Színházban« napi renden volt Mérey Adolf *Gotterhalte* című darabja, melyben a komédiások

magyar honvéd egyenruhában jelennek meg a szinpadon. Történt pedig, hogy egyik előadás végével a rendőrök lefoglalják az összes honvéd egyenruhákat. Miért? Mert a rendőrség feljelentést kapott, hogy a színház nem tisztességes uton jutott a ruhákhoz. Azok az egyenruhák nincsenek ellátva a katonák kiselejtező bélyegzőjével. Ebből kerekedett aztán a patália, mely igénybe vette a ház egész idejét. Végre is *Szell Kálmán* azt feleli, hogy a ruhák már visszaadattak. A dolgot tisztázták. A lefoglalásnak politikai célja nem volt. *19-én*, röviden ismét szóba hozták a lefoglalás dolgát. A javaslatok ellen *Horváth Dezső, Vison-tai Soma* beszéltek. Végül egy kis vita volt a fölött, hogy olvassanak-e névsort, vagy ne olvassanak? Mégis jobbnak látták, hogy ne olvassanak, mert ez nagy szégyen lenne a távollevő honatyákra. *20-án Szluha István és Uray Imre* beszéltek a javaslat ellen. Különösen Uray beszéde tetszett, a ki magyaros, talpra esett hasonlatokkal figurázta ki a dolgot. *21-én* a fennebb említett utczi tüntetés és rendőri vérengzést hozták szóba az ellenzéki képviselők. Elpanaszolják, hogy az ifjuságot minden igaz ok nélkül támadta meg a rendőrség. Nem kimélték *Lengyel Zoltán, Reich Aladár, Vá-zsonyi Vilmos, Rákosi Viktor* képviselőket sem. Nőket, gyermekeket, kiket elől kaptak vágta, ütöttek. A sebesültek száma 300-ra fölmegy. *Szell Kálmán* a rettentő zajban valahogy szóhoz jutva, azt feleli, hogy a rendőrséget is megdobálták. Egyébiránt megvizsgáltatja az ügyet, s ha erőszakot követett el a rendőrség, szigoruan jár el. A katonai javaslatokra nem kerül sor; s még egy-két ülésen nem is fog kerülni, mert az ellenzék a rendőrök dolgát szellőzteti.

Egyházi élet.

A székelyudvarhelyi ref. egyház márczius hó 22-én tartotta meg kilenczedik, befejező estélyét. A siker tekintetében méltón sorakozik ezen estély is a többiekhez. Egyházunk hívei, sőt más felekezetűek is, igen nagy számban jelentek meg, hogy gyönyörködjenek *Kovács Dánielné* helyes megfigyelésre való, szép felolvasásán. A tanulságos felolvasás közlését lapunk ezen számában megkezdettük. Ezenkívül volt még soló- és köz-ének, végül pedig *Vajda Ferencz* ref. lelkész tartott zárbeszédet, összegezve az eredményt, amit egyházi estélyeink utján elértünk. Nemcsak a protestáns hittudat ébrentartására törekedtünk, hanem arra is, hogy a keresztyén vallás alapigazságait, melyek egyedül alkalmasak a helyes társadalmi élet megteremtésére, átvigyük az életbe, lángra gyujtsuk minden kebelben. Az volt a célunk, hogy egyengessük a hitszabadság, a lelki-

ismeretbeli függetlenség utait; de egyszersmind megmutassuk a vallás áldásait, szemléltessük a hit gyümölcseit. Mindez szépen is sikerült. Nemcsak nagyszámu előkelő és polgári közönség látogatta estélyeinket, hanem ez a lelkes, buzgó közönség minden egyes alkalommal készséggel dobta fillereit a perselybe; örömmel áldozott a jótékony czélokra. Jele ennek az, hogy a kilencz estély önkéntes adományaiból 184 'kor. 06 fillér gyűlt be. Kicsoda lett szegényebb adománya által? Senki. Hanem nyertek a szegények, a szenvedők, nyert a közügy. A jó munkán Isten áldása volt.

A kereszt dicsőítése. A budapesti egyetem »keresztény ifjusági egyesülete« az elmúlt napokban egy kérést nyújtott be az egyetemi tanácshoz, amelyben nem kevesebbet kérnek, mint azt, 1. hogy a kereszt függesztessék ki az egyetem tantermeiben, 2. az egyetem régi kereszt zászlóját javítsák ki és vegyék használatba, 3. hogy a »keresztény bölcsészetnek« állítsanak fel egy új tanszéket. Tudnunk kell mindenekelőtt két dolgot. Először azt, hogy a »keresztény ifjusági egyesület« nem más, mint a néppárt buzgólkodása folytán létrejött katolikus ifjusági egyesület. És másodszor azt, hogy a budapesti egyetem magyar királyi egyetem, melyet a magyar állam az ország összes hitfelekezeti polgárainak véres verejtekkel szerzett adójából tart fenn. Tehát, te is, kálvinista hittestvérem, módod, tehetséged szerint, hozzájárulsz a budapesti tudomány egyetem fenntartásához. Nos, az ifjuság abból az alkalomból, hogy kérését benyújtotta és a rektor még egy kicsit meg is biztatta: lakomára gyűlt össze. Ezen a lakomán, jól értsük meg a katolikus ifjak lakomáján, megjelent Bartha Miklós ur is, aki csak nem is olyan régen Erdélyben, a ref. egyházkerület közgyűlésein az egyházmentő szerepét játszotta és mondott egy zajos tetszéssel fogadott beszédet a keresztéről. Képzelné is alig lehet ennél körmön fontabb, jezuita szellemben megírott beszédet. Azon kezdi, hogy a kereszt nem egyházi, nem felekezeti jelvény. Aztán elmondja a keresztnek áldásait az emberiség életében; kijutott ez áldásból Magyarországnak is, hazánk egész történelme mindig, mindenütt a keresztnek uralmát, a keresztnek igazságait, a kereszt jelvényének hallhatatlan eszményét dicsőíti. Zászlóinkon Szűz Mária képe ragyog. Az Árpád ház öt szentet adott a világnak. Dicsőséges csaták emlékei fűződnek a kereszthez. Eltéreni a jelvénytől annyi, mint kizökkenni a történelem kerékvágásából. Ilyen hangon beszélt Bartha Miklós a keresztéről. Alkalmas az egész beszéd arra, hogy sokakat megtévesszen és reklámot csináljon a ultramontanoknak. Hát igaz, hogy a kereszt nem egyházi, nem felekezeti jelvény. De ez nem az a kereszt, melyért a kath. ifjak kardoskodnak, hanem a *Krisztus keresztje, az üdvösségnek, a váltságának, az isteni kegyelemnek forrása.* Az a kereszt, melyet a kath. ifjak ki akarnak az egyetem falaira függeszteni: a pápa keresztje, a katolicizmus jelvénye; győzedelme a pápai hatalom győzedelmét jelentené. Ez a kereszt, melyről mi beszélünk, s amely csakugyan nem szabadna, hogy felekezeti jelvény legyen:

a keresztységnek, az evangéliumnak, a szeretetnek szimboluma. De, mint Pál apostol idejében, úgy ma is, a keresztéről szóló tudomány sokak előtt botrány és bolondság. Annak a keresztnek, melyet Bartha Miklós ur magasztalt, a jelvénye alatt mondták ki, hogy a lutheránusokat meg kell égetni. Ennek a jelvénye alatt működött a spanyol inkvizíció, mely csak egyedül Spanyolországban 32 ezer ártatlan embert hurczolt a verpadra. Ennek a jelvénye alatt történt a párisi vérnász, mely egy éjszaka 6000 ember életébe került. Ennek a jelvénye alatt mondotta Pázmány: »inkább maradjanak a falvak pusztán a farkasok és egyéb vadak számára, mintsem kálvinista és lutheránus eretnekek lakjanak azokban.« Ennek a jelvénye alatt működött Kolonics és az eperjesi vértörvényszék. Ennek a jelvénye alatt ítétek gályarabságra 62 magyar prot. papot és tanítót. Ugy-e bár, hogy az a kereszt, melynek nyomában vér fakad, gyűlölség, testvérharcz, visszavonás támad nem a Krisztus keresztje? A Krisztus keresztje üdvöt, békességet, szeretetet jelent. Az a törekvés, mely a kereszt kifüggesztésében a kath. ifjakat vezérli, nem más, mint Magyarország katholizálása. Ezt dicsőíti a kálvinista Bartha Miklós. Ennek elmondásával tartozunk az igazságnak. A jelszavak azért senkit meg ne tévesszenek. Ha a Krisztus igazi keresztjét akarjuk hordozni, akkor az emberi tudományt el kell dobnunk és csupán a Krisztus evangéliumának kell engedelmeskednünk.

Alsósófalván a felserdült ifjak továbbképzése céljából, még a múlt év őszén ifj. egyesület alakult, mely a tél folyamán sikeres munkásságot fejtett ki. A heti összejöveteleken részint mulattató, részint erkölcsnemesítő és ismeretterjesztő előadások tartottak; emellett az ifjak a szavalásban és egyházi éneklésben is gyakorolták magukat. Péter Károly lelkész a ker. egyház történetét ismertette; Szász Dénes körjegyző és Mirtse Dénes ig. tanító pedig ismeretterjesztő s főleg gazdasági dolgokat érintő előadásokat tartottak, míg Szegedi Károly tanító az egyházi ének tanítását vállalta magára. A téli estéken betanultak az ifjak 3 szindarabot, melyek közül Karácsonykor az »Ördög párnájá«-t, hushagyó kedden »A gazdag és Lázár történetét«, márczius 15 én pedig Kozma Andornak »A szabadság ünnepe« cz. színi költeményét adták elő. Ezek közül kettőt Mirtse Dénes ig. tanító, egyet pedig Szegedi Károly tanított be páratlan türelemmel és buzgósággal. Mindhárom előadás bizonyosságot tett az ifjak, illetőleg a szereplők helyes irányu vezetéséről, értelmességéről s a bennök rejlő valláserkölcsei tanulságok, illetve hazafias gondolatok, a hallgatóságra nagy hatást gyakoroltak. Az ifjusági egyesület tapintatos és sikeres vezetéséért az elismerés Mirtse Dénes ig. tanítót illeti, aki időt és fáradságot nem kimélve, az itt-ott mutatkozó rossz indulattal és kicsinyléssel nem törődve, minden lehetőt megtesz arra nézve, hogy az ifjuság a jót, szépet és nemeset megkedvelje.

Apróságok.

A régi törökök mint a gyümölcsstermés barátai. Hogy a régi törökök mennyire kedvelték a kertészetet, gyümölcsstermelést, azt ékesen bizonyítja Oglár bégnek egy fennmaradt levele. Az érdekes levelet közöljük, hogy a magyarok is tanuljanak belőle. Ime így hangzik:

»Adassék e levél Kiss István ő kegyelme, Solymos vára vitéz parancsnoka, a mi mindenkor áldva tisztelt szomszéd urunknak saját kezeihez.«

»Hatalmas és vitéz Ur! A nagy Isten minden jó áldása és tiszteletteljes üdvözetünk után kegyelmességed neje sértetlenül a mi itteni nagy urunknál, a temesvári basánál van. Azonnal való kiadatása iránt hasztalanul fáradtam, míg kegyelmességed a fogoly Fatimét ki nem szolgáltatja. Az erre vonatkozó föltételek a mi nagy Urunk idezárt lezeléből megtudhatók. A foglyokat oly kötelezettség mellett, hogy mindegyik fejenként 30 fát ültet és kétszer tiz köből buzát vet, szabadon bocsátottam. Virágh Ferenczet sem én, sem más török nem fogja megsérteni, mert ő kétszer ötven fát ültetett és kétszer tiz köből buzát aratott; egy ilyen ember pedig sohasem lehet rossz ember. Az adó dolgában fizetessék minden kapu után 2 forint és 30 krajczár, ez nem sok; de ezenfelül oly megegyezésre jutottunk szegény alattvalóinkkal, hogy egy forint fejében fákat ültessenek és egy forint harmincz krajczár fizessenek. Hitünk, hogy aki életében ötven fát ültet, azt Allah megáldja, szomszédi kérelmünkre tegyék ti is, ez mindnyájunknak okulására lészen, s békésen mint jó barátok fogunk élni. Kegyelmeséged sulyos panaszát, hogy sokan közülünk a szegény alattvalókkal rosszul bánnak, amennyire tőlem függ, jóvá teendem; de miért vannak közzöttetek is oly rossz lelkűek, akik az elültetett fákat is kidöntik és ezzel nem az ellenségnek, hanem saját hazájuknak ártanak. A vitéz magyarok mindahányan, ugyanannyi Tamerlánok lehetnének, ha fákat ültetnének, földjüket művelnék, fegyvert forgatnának és összetartanának; a ki *hazája talaját műveli, erős lészen és nem vesz el*: ha minden magyar csak tiz köből buzát termelne, mégis mindegyikben két bátorságos sziv lüktetne: egy a hazáért és egy a földjeért, míg most egy magyarra 1000 korcs jut. Bennünket is a hatalmas Isten csak a ti lanyhaságtok miatt segített. Igaz hívó ozmán csak az lehet, aki a kertjét ápolja; igaz szivü magyar csak az lehet, ki hazája talaját műveli. Készítsetek egy törvénykönyvet. Legyen benne szent parancs, mindnyájatoknak szóló, hogy unokáitok e bátorságos ország földjét jobban műveljék; különben pusztulás, fog-ság és átok következik e vitéz nemzetre, mely az elveszett csatában is győztes marad és a nyert csatában is veszít, amit az igazhívó török a magyarnak nem kíván, mert mi ősi vérből valók vagyunk.

Ezen az uton ne haladjatok tovább, mert összeroskadtok és szét fogtok szórani, hanyagságtok miatt aztán a zsellér annyi adót fog fizetni, mint most két telkes gazda. Mig Egyiptom és

Granada népe országát maga mivelte, legyőzhetetlen vala; amikor azonban pompás ruha kedvéért világgá ment, elvesztette szivét és legyőzött. A nemzetek nem azért mennek tönkre, mintha nem volna helyük, hanem mert hanyagságból elfajulnak.

Kegyesség útja.

— Egy művész életéből. —

Görögországban élt hajdan egy híres festő. Mindenki csodálta műveinek szépségét. Bámulták ragyogó szingazdagságát. Csak azt nem értette senki, hogy miképpen szerezhette ez az ember rengeteg tudását s jeles képességét. Egy kíváncsi görök ifju egyszer megkérdezte a mestert:

— Ugyan honnan tanulta ezt a szép művészetet?

— Megmondom fiatal barátom. Egész tudományomnak a titka csak az, hogy mindennap egy ecsetvonást tettem. A folytonos gyakorlat tett mesterré.

Mi kereszténynek nem tanulhatnánk valamit ettől a művésztől? Hogyan lehetünk tökéletesek, mint a mi mennyei Atyánk tökéletes. Ha mindennap teszünk egy ecset vonást, ha mindig gyarapodunk a jó és nemes cselekedetekben. Kérdezzük meg minden este: Megtettem-e a mai ecsetvonást? Mit tettem ma jót? Szereztem-e a mai napon valakinek örömet? Jézus mondá: Addig kell dolgozni, míg nappal vagyon, jó az éjszaka, amidőn senkise cselekedhetik. Az idő rohamosan szalad előre. Nyomorult ember az, aki csak egy tétlenségben eltöltött életre tekinthet vissza s akit csak átok és megvetés kísér a sirba. Boldog az, aki jótettekben gazdag életre gondolhat vissza, akit mindenki áld, akit mindenki szeretett.

Mi is tegyünk úgy, mint ama görög festő. Mondjunk, mindennap egy vonást, mindennap egy jó cselekedetet, mindennap egy tanuságot református hithűségükről, áldozatra készségünkről. Mindennap egy vonást az igazi felebaráti irgalmasságból s mindennap egy vonást az igazi hazaszeretetből.

— A viharban. —

Az Atlanti-tengeren történt meg a következő eset. Egy személyszállító hajót a nyílt tengeren talált a vihar. Az útasok reszketve nézték a feltornyosuló hullámokat, a melyek úgy játsztak a hajóval, mint egy dióhéjjal. Mindenki csak azzal a gondolattal volt elfoglalva, hogyan mentse meg életét. Az utasok közt leginkább volt megijedve a hajóskapitány neje, a ki ezuttal történetesen követte férjét kirándulási utjában.

A hajóskapitány nyugodtan nézte a nők jajveszékelését. Eleinte csititgatta nejét s e szóval vigasztalta: Nem olyan nagy a veszély, mint a hogy ti hiszitek. A vigasztalás nem használt, a kapitány neje tovább jajveszékelt. Ekkor a kapitány egy éles kardot hozott ki szobájából s annak hegyét nejének szive felé irányította. A nő csak mosolygott.

— Miért nem ijedtél meg a hegyes kard láttára, mikor azt szived felé irányítottam?

— Azért mert tudtam, hogy jó kézben van az, a ki nem akarja az én halálomat, az én szerető férjem kezében.

— Na lásd aszszony, mi mindnyájan, a kik a hajón vagyunk, Isten kezében vagyunk, a kinek jósága nem talál örömet gyermekeinek elpusztításában.

A nő szégyenkezve hagyta abba a jajveszékelést. Nemsokára lecsillapodott a vihar is s a hajó sértetlenül evezhetett tovább a sima tengeren.

Kirdly Béla.

Mai képünkhöz.

Lapunk mai számában egy Mátyás király korabeli magyar főurat mutatunk be olvasóinknak, és pedig teljes lovaglós dísz öltözetben, fegyverhordó apródja által kísérve. A kép élénken állítja elénk az akkori magyar viseletet, a mely egészen más, mint a mai elnémesedett viselet. De még inkább más volt a sziv, mely a magyar ruha alatt dobogott. Bizony, nagyon megváltozott az idők járása felettünk. Régi magyar világ, vajjon vissza térsz-e hozzánk?

Vegyes hírek.

A király szőlői. A királynak Tokajhegyalján három helyen van szőlője. A tarczali határban levő szőlője annak idején II. Rákóczi Ferencz tulajdona volt. Ez a tulajdon később a kincstárra szállt, a melytől a király 1857-ben vásárolta meg. A király szőlőit hosszú időn át közönséges kapások régi eljárás szerint kezelték és az ilyen kezelés mellett is pompás borok termettek. A nyolczvanas évek végén beköszöntött filloxera-vész a király szőlőtelepeit is elpusztította. Az ujitáshoz tulajdonképpen csak 1898-ban fogtak hozzá alaposan, a minek következtében most már minden rendbe jött. Ezt bizonyítja az is, hogy tavaly is, meg az idén is igen jó termés volt. A királynak ez idő szerint 114 hold első osztályu termőképessé szőlője van, a melyekről a múlt esztendőben 1022 hordó vagyis 1400 hectoliter bort szüreteltek. A szőlőtelep három helyen fekszik: a tarczali, a tokaji és tolcsvai határban. Az első helyen levő 61, a második helyen levő 30, a harmadik helyen lévő szintén 30 holdból áll és kifogástalanul van berendezve. A tokaji határban fekvő 39 holdas telepet csak tavaly kerekítették ki, megvásárolva 9 hold parlagterületet, holdankint 2000 K.-ért. Az összes borkészlet most a király tokajhegyaljai pinchében 2000 hordó, 130 literjével számítva a hordókat melyek értéke 250,000 K. körül jár. A múlt esztendei termésből három hordó eszenciát és 16 hordó 4 puttonos aszút készítettek, a többi első osztályu szomorodni volt.

Kossuth-szobor Hódmezővásárhelyen. Vasárnap leplezték le nagy ünnepélyességgel Kossuth Lajos szobrát Hódmezővásárhelyen. A közadako-

zásból és a város törvényhatóságának hozzájárulásával emelt diszes szobrot Kallós Ede készítette. A kiválóan sikerült alkotás Kossuth Lajos 3·20 méter magas bronzból öntött álló alakját ábrázolja, amint balkezét mellére teszi, jobb kezét pedig ököbe szoritja. A leleplezési ünnepélyen Kossuth Ferencz és számos függetlenségi párti képviselő vett részt.

Beél vidék nyomora. Nagyvárad mellett, Beél vidékén a román falvakban leirhatatlan az inség. Minden eleségük elfogyott a télen, még puliszkájuk sincsen. A házaikról leszedték a szalmát és azt adták barmaiknak. De ez a szalma is elfogyott s most még kecskéik is eldögölnek az éhségtől. Gyermekeik ruhátlanok s kunyhóikban éhhalállal küzdve ágyaikban fetrengenek. A nyomor főoka, hogy az üveghuta évek óta beszüntette az üzemet, meg hogy a püspöki legelőket elvonták a lakosoktól s most befásítják.

Vakmerő postarablás. Boicza község postahivatalát a múlt vasárnapra virradólag kirabolták. Az ismeretlen betörők kibontották a két ablak közt az utczai falat s az így támadt nyíláson bujtak be. Összeszedték a készpénzt s elvittek tizen-négy kilogramm tiszta aranyat, amelyet az Első Erdélyi Aranybánya Részvénytársaság adott föl. A postamester fölriadt a zajra, de a betörők akkor már az utcán voltak a gazdag zsákmánnyal. A postamester többször utánuk lőtt, de a rablónak sikerült elmenekülniök. Már négyszer kísérelték meg a posta kirablását, de mindannyiszor elzavarták őket. A csendőrség keresi a tetteseket.

250 emberélet egy jégtáblára bízva. A tenger retentő drámái ismét megszorodtak egygyel. Finnországi Helsingforsz kikötőjében hirtelen olvadni kezdett a jég. Egy nagy táblán épen kétszázötven halász foglalatzkodott, mikor a jég iszonyu ropogással megrepedt és a nagy tábla mind a 250 rajta dolgozó halással kiuszott a szabad tengerre. A legközelebbi kikötőből rögtön hajók indultak a szerencsétlenül járt halászok keresésére. Reggel a hajók visszaérkeztek és a kikötőben kétségbeesetten várakozó asszonyoknak és gyermekeknek tudtukra adták, hogy a kétszázötven szerencsétlent nem sikerült megtalálniok. A mostani évszakban a hajók igen ritkák azon a vidéken és úgy valószínű, hogy a kétszázötven halász, csaknem mind családapa, a tenger áldozata lesz.

Mennyit sikkasztott Hegyi Antal? Az újvilágba szerencsésen átvitorlázott Hegyi Antal csongrádi plebános szökésekor a csongrádi katolikus egyház előjárósága bizottságot alakított a pénztár megvizsgálására. A pénztárvizsgálattal a bizottság most készült el: hatvannégyezer korona hiányt állapítottak meg.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelek és zöldseg terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.